

Perustuslakivaliokunta

Tiistai 10.2.2026 klo 8.30—10.09

Läsnä

puheenjohtaja Heikki Vestman kok
varapuheenjohtaja Wille Rydman ps
jäsen Fatim Diarra vihr (4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11) (3 osittain)
jäsen Petri Honkonen kesk
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11) (9 osittain)
jäsen Atte Kaleva kok
jäsen Teemu Keskisarja ps
jäsen Kimmo Kiljunen sd (8, 9 osittain)
jäsen Johannes Koskinen sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Jarmo Lindberg kok
jäsen Mats Löfström r (11) (10 osittain)
jäsen Mira Nieminen ps
jäsen Ville Skinnari sd (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9 osittain)
jäsen Henrik Vuornos kok
jäsen Johannes Yrttiaho vas (6, 7, 8, 9, 10, 11) (5 osittain)
varajäsen Maaret Castrén kok (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8) (9, 10 osittain)
varajäsen Jani Mäkelä ps (9 osittain)

Sihteerit

valiokuntaneuvos Johannes Heikkinen
valiokuntaneuvos Lauri Koskentausta
valiokuntaneuvos Liisa Vanhala

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 12 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 131/2025 vp

Valiokunnan lausunto PeVL 1/2026 vp

Eriävä mielipide HE 131_2025 vp_eriävä mielipide_Koskinen_Skinnari.pdf A 3

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Pöytäkirja PeVP 3/2026 vp

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Päätettiin lisätä uusi kappale 5 seuraavasti: "Kuten perustuslakivaliokunta voimassa olevaa alkoholilakia arvioidessaan (PeVL 48/2017 vp) korosti, perustuu se merkittävältä osin alkoholiin liittyvän elinkeinonharjoittamisen luvanvaraisuudelle, jota koskeva pääsääntö ilmenee alkoholilain 2 luvun 5 §:stä. Sen mukaan alkoholijuomia ei saa valmistaa eikä myydä ilman lupaa. Perustuslakivaliokunta on pitänyt alkoholiin liittyvän elinkeinonharjoittamisen eri muotojen luvanvaraistamista perustuslain 18 §:n 1 momentissa turvatun elinkeinovapauden kannalta hyväksyttävänä muun muassa alkoholin käyttöön liittyvien terveyshaittojen pienentämiseksi ja sen käytöstä aiheutuvien sosiaalisten haittojen vähentämiseksi (PeVL 48/2017 vp, s. 3)."

Päätettiin lisätä uusi kappale 6 seuraavasti: "Nyt käsiteltävänä olevan lakiehdotuksen arvioinnin kannalta on keskeistä, ettei kyse ole uudesta elinkeinonharjoittamiseen liittyvästä rajoituksesta. Näin ollen ehdotuksella tosiasiallisesti vähennetään alkoholielinkeinoon liittyvää perustuslain 18 §:n 1 momenttiin puuttuvaa rajoitussääntelyä."

Päätettiin muuttaa kappale 5, josta oli tullut kappale 7, kuulumaan seuraavasti: "Perustuslain 6 §:n 1 momentin mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Säännös ilmaisee paitsi vaatimuksen oikeudellisesta yhdenvertaisuudesta myös ajatuksen tosiasiallisesta tasa-arvosta. Siihen sisältyy mielivallan kielto ja vaatimus samanlaisesta kohtelusta samanlaisissa tapauksissa (HE 309/1993 vp, s. 42). Yhdenvertaisuussäännös kohdistuu myös lainsäätäjään. Lailla ei voida mielivaltaisesti asettaa ihmisiä tai ihmisryhmiä toisia edullisempaan tai epäedullisempaan asemaan. Perustuslain yhdenvertaisuussäännös koskee lähitokohtaisesti vain ihmisiä. Yhdenvertaisuusperiaatteella voi valiokunnan mukaan kuitenkin olla merkitystä myös oikeushenkilöitä koskevan sääntelyn arvioinnissa etenkin silloin, kun sääntely voi vaikuttaa välillisesti luonnollisten henkilöiden oikeusasemaan. Näkökulman merkitys on sitä vähäisempää, mitä etäisempi tämä yhteys on (ks. esim. PeVL 11/2012 vp, s. 2/II ja PeVL 37/2010 vp, s. 3/I)."

Päätettiin muuttaa kappale 7, josta oli tullut kappale 9, kuulumaan seuraavasti: "Ehdotettu sääntely ei perustuslakivaliokunnan mielestä muodostu säätämisyjärjestykseen vaikuttavalla tavalla ongelmalliseksi perustuslain 6 §:n kannalta. Perustuslakivaliokunnan mielestä sinänsä selvää kuitenkin on, että perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen ja myös elinkeinovapauden kannalta perustellumpi olisi sellainen ratkaisu, jossa sekä etämyyntiä harjoittavia toimijoita että kotimaan vähittäismyyjiä kohdeltaisiin samoin."

Ed. Koskinen ehdotti ed. Skinnari kannattamana, että valiokunnan päätösesitys muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Perustuslakivaliokunta esittää, että lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä vain, jos ehdotusta muutetaan niin, että 17 §:n mukaisia tilavuusprosentteja koskevia rajoja sovelletaan myös alkoholijuomien rajat ylittävään etämyyntiin."

Ehdotuksesta äänestettiin. Ed. Koskisen ehdotus hävisi äänin 2—11.

Pöytäkirja PeVP 3/2026 vp

Ed. Koskinen ja ed. Skinnari varasivat tilaisuuden eriävän mielipiteen jättämiseen. Ilmoitettiin, että eriävä mielipide on jätettävä sihteerille klo 10.00 mennessä.

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Lausuntoon jätettiin eriävä mielipide: ed. Koskinen ja ed. Skinnari.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi julkiseen keskusteluun osallistuvien henkilöiden suojelemisesta rajat ylittäviltä häirintäkanteilta

Hallituksen esitys HE 170/2025 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava lakivaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian edustaja, professori (emerita) Tuula Linna ja professori Olli Mäenpää.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 175/2025 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava lakivaliokunnalle.

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, professori Susanna Lindroos-Hovinheimo, professori Sakari Melander ja professori Olli Mäenpää.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 188/2025 vp

Ennakkokäsittely

Valiokunta hyväksyi asiantuntijasuunnitelman. Kutsutaan kuultaviksi: oikeusministeriön edustaja, Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen entinen tuomari Pauliine Koskelo, apulaisprofessori Anu Mutanen, oikeustieteen tohtori Antti Tapanila ja professori Mikko Vuorenpää.

7. Valtioneuvoston selvitys: E-kirje: Eurooppalainen demokratiakilpi ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia

Valtioneuvoston E-selvitys E 109/2025 vp

Liiteasiakirja E-kirje: Eurooppalainen demokratiakilpi ja EU:n kansalaisyhteiskuntastrategia

Pöytäkirja PeVP 3/2026 vp

Asia on saapunut perustuslakivaliokuntaan tiedoksi.

Valiokunta merkitsi asian tiedoksi.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

8. Muut asiat

Keskusteltiin työtilanteesta.

Tapaaminen Riigikogun jatkuvus- ja varautumiskysymyksiä tarkastelevan työryhmän kanssa 27.2.2026.

9. Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2024

Kertomus K 5/2025 vp

Asiantuntijalausunto K 5/2025 vp PeV 10.02.2026 oikeuskansleri Janne Salminen, Oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto A 9
Asiantuntijalausunto K 5/2025 vp PeV 10.02.2026 esittelijäneuvos, osastopäällikkö Petri Martikainen, Oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto B 9
Asiantuntijalausunto K 5/2025 vp PeV 10.02.2026 kansliapäällikkö Tuula Majuri, Oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto C 9
Asiantuntijalausunnon liite K 5/2025 vp PeV 10.02.2026 kansliapäällikkö Tuula Majuri, Oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto D 9

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- oikeuskansleri Janne Salminen, Oikeuskanslerinvirasto, liite
- esittelijäneuvos, osastopäällikkö Petri Martikainen, Oikeuskanslerinvirasto, liite
- kansliapäällikkö Tuula Majuri, Oikeuskanslerinvirasto, liite

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

Merkittiin, että kokous tuli päätösvaltaiseksi.

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi asevelvollisuuslain ja naisten vapaaehtoisesta asepalveluksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 72/2025 vp

Asiantuntijalausunto HE 72/2025 vp PeV 10.02.2026 hallitussihteeri Satu Ylikorpi, puolustusministeriö Asiantuntijalausunto A 10
Asiantuntijalausunto HE 72/2025 vp PeV 10.02.2026 professori Olli Mäenpää Asiantuntijalausunto B 10
Asiantuntijalausunto HE 72/2025 vp PeV 10.02.2026 Ahvenanmaan maakunnan hallitus Asiantuntijalausunto C 10
Asiantuntijalausunto HE 72/2025 vp PeV 10.02.2026 Ahvenanmaan maakunnan hallitus Asiantuntijalausunto suomennos D 10
Asiantuntijalausunto HE 72/2025 vp PeV 10.02.2026 oikeustieteen lisensiaatti Sten Palmgren Asiantuntijalausunto E 10

Pöytäkirja PeVP 3/2026 vp

Valiokunnassa olivat kuultavina:

- hallitussihteeri Satu Ylikorpi, puolustusministeriö, liite
- professori Olli Mäenpää, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:

- Ahvenanmaan maakunnan hallitus, liite
- oikeustieteen lisensiaatti Sten Palmgren, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

11. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on keskiviikkona 11.2.2026 klo 9.30.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Liisa Vanhala